

Vackra bilar från förr

Torbjörn Gustafsson

Pontiac Streamliner, 1949

Bilar var vackrare förr

"Industriell formgivning eller produktdesign är formgivning av industriellt serieproducerade föremål som tillverkas på ett kostnadseffektivt sätt samtidigt som den försöker tilltala beställaren eller köparen både ergonomiskt och estetiskt."

Även om mycket är bättre nu så var i alla fall bilarnas formgivning vackrare förr. Speciellt amerikanska bilar fram till 1970-talet. Det kan man tydligt se om man besöker tillställningar som exempelvis Arboga Meet. Nästan alla bilderna i den här boken är tagna på Arboga Meet, ett bilevenemang där man kan se allt från rishögar till riktiga pärlor. Alla med sin egen charm och vackra utseende.

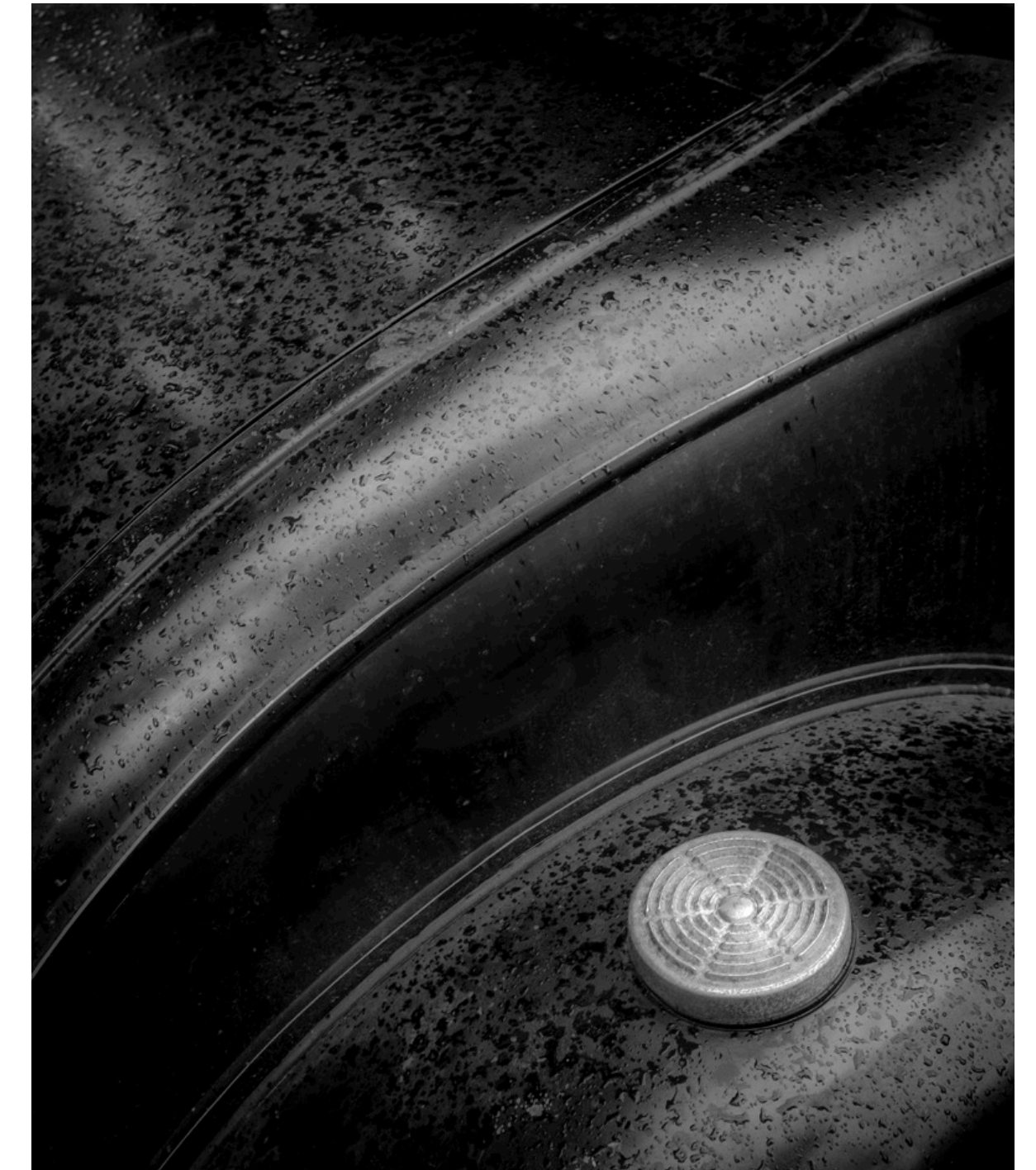
Vackra bilar från 1920 till 1930

Bilen blev snabbt en statussymbol för medel och överklassen. Styling och estetik blev allt viktigare och så småningom också en integrerad del av bilens konstruktion. 1920-talets USA anses som en vändpunkt för bildesignen. Den amerikanska bilmärsknaden började bli mättad och för att upprätthålla försäljningen föreslog General Motors chef Alfred P. Sloan Jr. årliga designändringar för att övertyga bilägarna att de behövde en ny bil varje år. Sloan blev tidigt kritiserad för sin strategi eftersom de mindre biltillverkarna inte kunde hålla takten med de kostsamma årliga uppdateringarna. Henry Ford tyckte inte heller om förändringen eftersom han höll fast vid föreställningen om enkelhet och skalbar ekonomi. GM överträffade hur som helst Fords försäljning 1931, och blev därefter det dominerande företaget i branschen. Strategin fick också långtgående effekter på hela bilbranschen och så småningom också på den amerikanska ekonomin.

A Ford, 1932

Den första "flathead" V8-motor började tillverkas 1932.

A Ford, 1928

På 1920 talet var designen på bilarna ganska lika mellan tillverkarna och det var på kylaren man oftast kunde se vilken bilmärke det var. De stora biltillverkarna, så som Ford och GM, satte standarden.

Ford modell A var den andra stora framgången för Ford Motor Company, efter dess föregångare modell T. Produktionen startade den 20 oktober 1927 och ersatte då modell T som hade producerats i 18 år. Priserna för A-Forden gick från 385 dollar för en roadster upp till 1 400 dollar för deras "top-of-the-line Town Car". Modell A såldes fram till mars 1932, efter att 4 858 644 bilar hade tillverkats.

Packard 1601, 1938

Den stora likheten mellan bilarna gav också utrymme för rykten. En vanlig missuppfattning var t.ex. att pressverktygen till de stora Packardbilarna såldes till Sovjetunionen under andra världskriget, där de återuppstod som statslimousinen ZIS. Men ZIS är helt och hållet en rysk bil med stora drag av Packard och GM-bilarna Buick och Cadillac.

Bugatti Type 51, 1932.

Tävlingsbilarna fick dock mer unik design för att få fram bästa aerodynamik och prestanda.

Bugatti Type 51 är en klassisk tävlingsbil, tillverkad av den franska biltillverkaren Bugatti mellan 1931 och 1935. Bilen var dock inte så framgångsrik på racerbansorna som sin föregångare, Type 35.

MG WA, 1939

Namnet WA kommer sig av denna modellseries VIN (chassinummer) som börjar just med bokstäverna WA följt av ett löpande tillverkningsnummer. Det lägsta chassinumret var WA0251. MG använde vid denna tid alltid sitt telefonnummer 251 som första nummer på sina olika modeller. Det högsta numret var WA0619 som tillverkades ett antal veckor efter krigsutbrottet i oktober 1939.

DeSoto S-3 4 door, 1937

Under 1930 började också de stora tillverkarna introducera flera varumärken för att nå ut till fler kunder. När DeSoto introducerades ville Chrysler att märket skulle konkurrera med ärkivalerna Oldsmobile, Nash och Pontiac i mellanprisklassen.

Buick Special, 1938

Buick Special såldes normalt som Buicks budgetmodell och har tillverkats i olika varianter ända fram till 1996.

Dodge Senior De Luxe 4-Door Sedan, 1937

Dodge introducerade 1937 framstolar med stoppad baksida för att öka säkerheten för baksätesspassagerarna.

Hudson 112, 1938

Modellnamnet 112 betyder att hjulbasen är 112 tum. Modellen tillverkades 51 000 exemplar åren 1938 till 1939.

Vackra bilar från 1940-talet

Andra världskriget blev ett större avbrott för den kommersiella bilproduktionen, men det resulterade också i en av de viktigaste innovationerna inom bilindustrin - pontonkarossen. Ordet kommer från franska "ponton" och är en konstruktion där man istället för att ha haft karosser med friliggande fram- och bakskrudar övergick till att integrera dessa i karossen. Detta medförde att man bättre kunde utnyttja bilens bredd, och fick ett rymligare passagerarutrymme utan att öka bilens spårvidd. Första bilen med denna konstruktion var en Gaz-M20 Pobeda som började tillverkas i Sovjetunionen 1946. Pontonkarossen spreds sedan snabbt till USA och Europa i slutet av 40-talet.

Ford Fordor Sedan, 1949

Ford Fordor Sedan, 1949

1949 års modell var Fords första helt nykonstruerade bil efter andra världskriget. Modellerna före 1949 var endast uppdaterade förkrigsmodeller. Bilen fick pontonkarross som gav bilen ett modernt utseende med integrerade skärmar. Modellen tillverkades fram till 1951.

Cadillac Fleetwood Series 75, 1949

Cadillac Series 75 är bilar med V8 motorer, som serietillverkades i Detroit. Den 25 november 1949 hade Cadillac tillverkat en miljon bilar sedan starten 1903.

Ford Super De Luxe Convertible, 1946

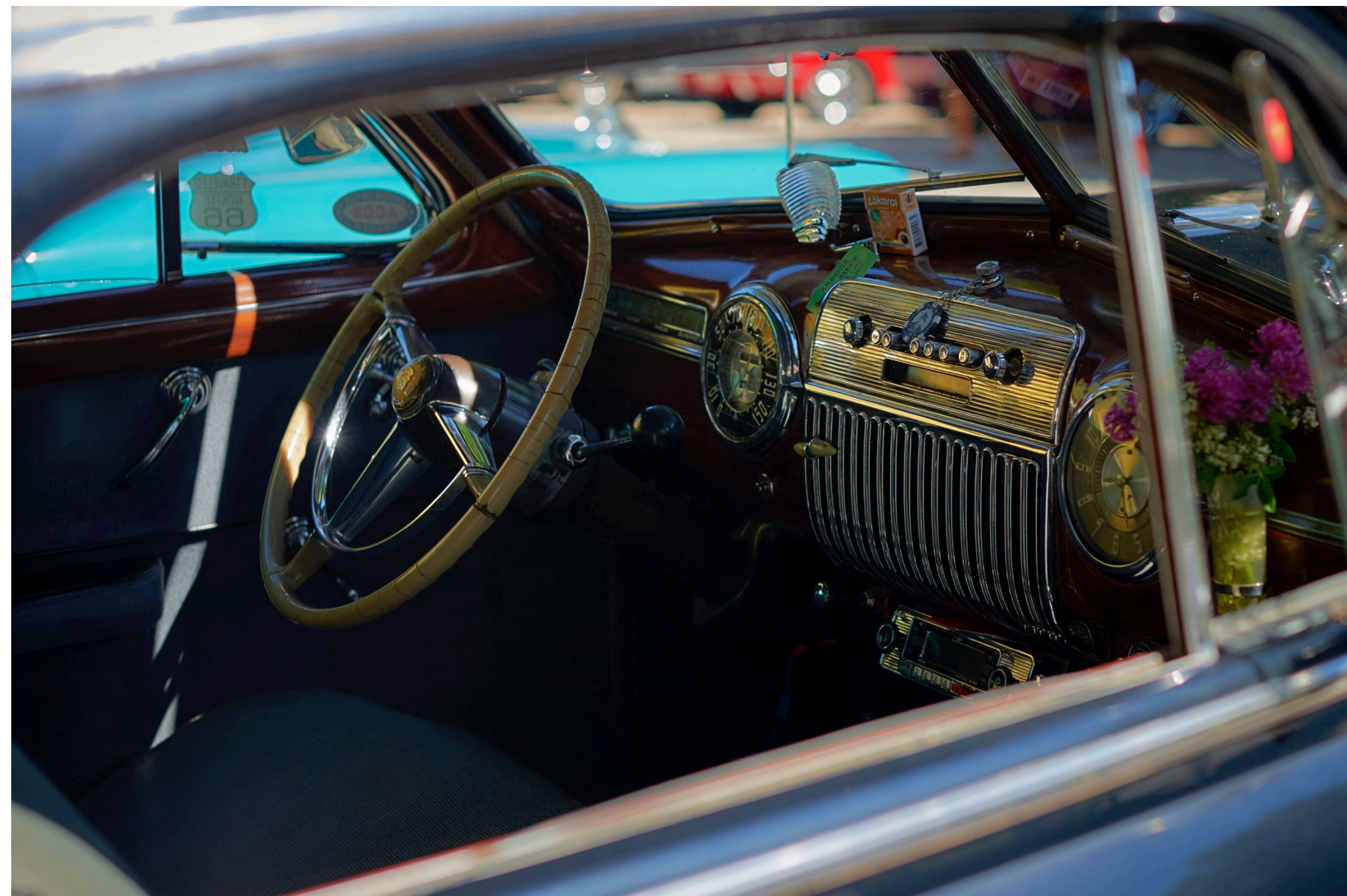
Super De Luxe var Fords klart bäst säljande modell 1946 och såldes i 163 370 exemplar.

Pontiac Torpedo, 1941

Bilmärket Pontiac fick sitt namn efter den kända indianhövdingen av Ottawa-stammen. Hövdingen som också gett sitt namn till staden Pontiac i Michigan USA där bilen även tillverkades.

Begreppet "torpedo" myntades redan 1908 av den belgiske återförsäljaren Captain Theo Masui. Ett begrepp som senare blev en allmän benämning för bilar med höga raka motorhuvar.

Cadillac series 62 coupe, 1947

Series 62 var storsäljare 1947 och stod för hela 64% av Cadillac's försäljning.

Chevrolet 3100 Pickup, 1948

Mellan 1946 och 1955 var Chevrolet marknadsledande med dessa pickuper.

Triumph 1800 Roadster, 1947

Triumph Roadster tillverkades av engelska Standard Motor Company från 1946 till 1949. Triumph 1800 Roadster kom först och fanns fram till 1948 och ersattes sedan av Triumph 2000 Roadster.

Vackra bilar från 1950-talet

Under åren efter andra världskriget såg man tydligt hur de amerikanska biltillverkarna gjorde större och större bilar, medan de europeiska tillverkarna satsade på mindre, kompaktare och mer ekonomiska konstruktioner. Bilar så som "Hundkojan", "Bubblan" och Citroen "Paddan" skiljer sig markant från de överdrivet muskulösa och skrytsamma designen på bilarna som så väl kännetecknar det här decenniet av amerikanska bilar. Amerikanerna experimenterade även med fräscha pastellfärgade karosser med inslag av flyg och rymdinspirerade designelement.

Buick Super 8 Riviera Coupe, 1953

Som speglar sig i en Cadillac Fleetwood från 1942.

Buick Super 8 Riviera Coupe, 1953

"Dollargrin" - uttrycket uppstod i USA i början av 1950-talet för att beskriva den speciella design på grillen som Buick-bilar hade då. De vertikala profilerna fick grillen att likna en öppen mun med blanka tänder. Även i Sverige kom det först att bli ett smeknamn för Buick-bilar och sedan ett av många smeknamn gällande stora amerikanska bilar.

Wolseley 6/90, 1956

Wolseley användes i många år av Metropolitan Police Force i London.

DeSoto Deluxe, 1950

DeSoto grundades av Walter P. Chrysler den 4 augusti 1928. Den uppkallades efter den spanske upptäcktsresanden Hernando de Soto.

Cadillac Fleetwood Sixty Special, 1958

En Cadillac Sixty Special kostade 1958 hela 6 117 dollar.

Mercury Montclair, 1956

Inslag av flyg och rymdinspirerade designelement är tydliga på bilar från 1950-talet.

Chevrolet Bel Air Sport Sedan, 1956

Chevrolet Bel Air Sport Coupe, 1957

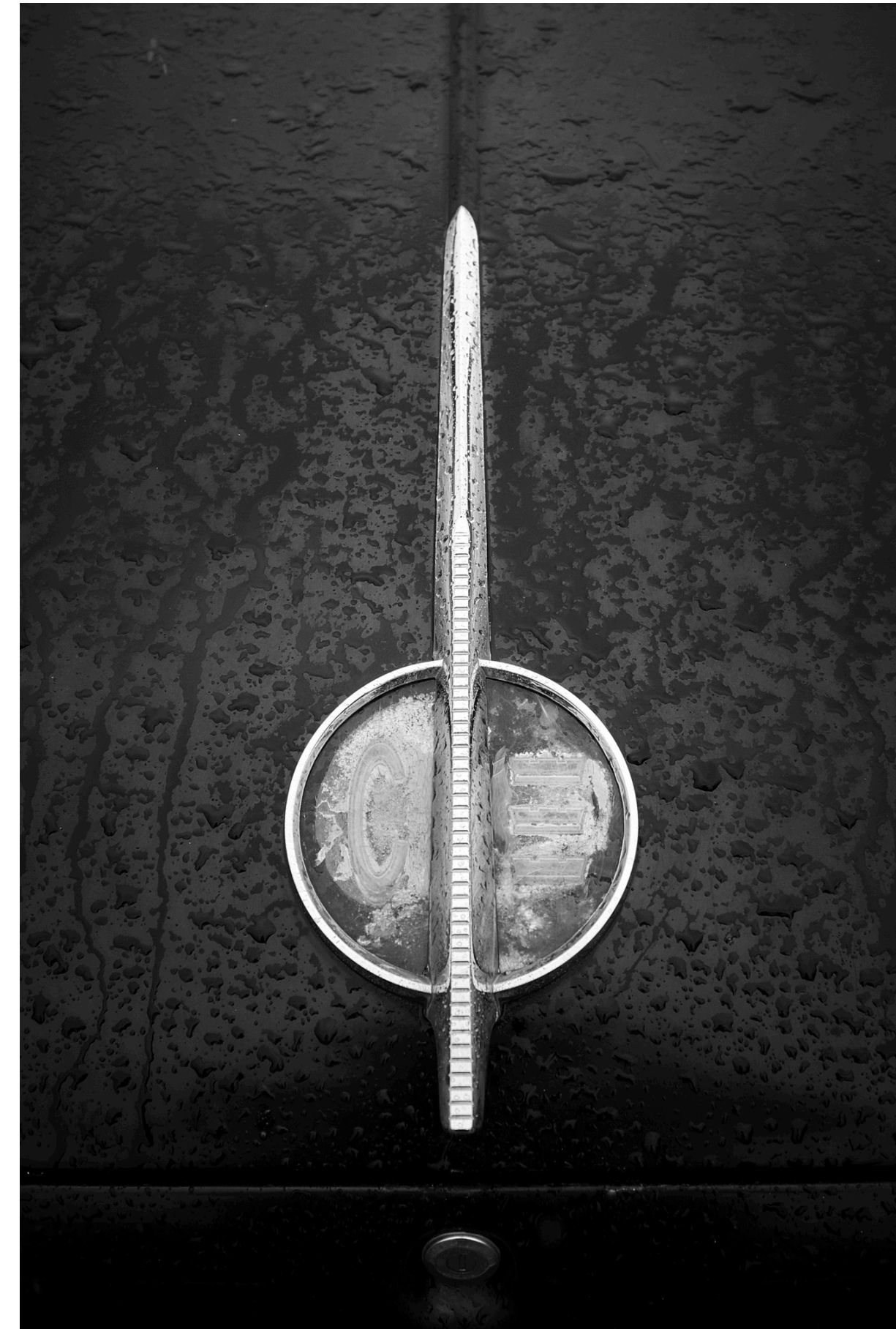
Chevrolet Bel Air är en bilmodell som tillverkades av Chevrolet åren 1953-1976. Från och med årsmodell 1955 fanns den att köpa med V8 motorer. Namnet kommer från Bel Air, en stadsdel i västra Los Angeles.

Pontiac Star Chief, 1965

Star Chief passade bra som modellnamn för Pontiac med dess indiantema. Den första Star Chief som rullade ut från bandet var av 1954 års modell och toppade då Pontiacs utbud. Modellen tillverkades sedan fram till 1966.

Chrysler New Yorker, 1961

Namnet "New Yorker" dök först upp 1939 och användes sedan ända fram till 1996. New Yorker är det modellnamn som har används längst i amerikansk bilhistoria.

Ford Fairlane Victoria, 1955

Ford Crown Victoria, 1956

Den fanns i två varianter - Ford Crown Victoria och Ford Crown Victoria Skyliner. Den senare kändes igen på att den främre delen av taket framför krombågen var av plexiglas. Detta väckte stor uppmärksamhet men gjorde bilen svårsåld i de varmare staterna i USA, och därför byggdes Skylinern i mycket få exemplar. Bilen är trots detta förhållandevis vanlig i Sverige. En teori är att Ford skickade de exemplar som inte gick att sälja i USA till Sverige, som hade ett mer lämpligt klimat för det fasta plexitaket. En sak som bekräftar detta är att de flesta Crown Victoria Skyliner som finns i landet är svensksålda 56:or, och de är nästan alla registrerade samma datum 1957.

Dodge Coronet Royal Lancer Two Door Hardtop, 1959

Dodge är ett amerikanskt bilmärke som grundades av bröderna John Francis och Horace Elgin Dodge den 18 juli 1914.

Ford Thunderbird, 1957

Ford Thunderbird tillverkades av Ford mellan 1955 och 1997, då tillverkningen lades ned. 2002 återupptogs tillverkningen igen, för att på nytt läggas ner 2005. Totalt har 4,2 miljoner Thunderbirds tillverkats.

Vackra bilar från 1960-talet

På 1960-talet fick de stora amerikanska tillverkarna på allvar konkurrens på hemmaplan eftersom importerade bilar började strömma in i landet, speciellt från Europa och Japan. Mindre och enklare designade bilar från företag så som Toyota och Nissan samt en rad europeiska tillverkare. Därför utvecklades nu också nya mer kompakta och billigare amerikanska bilarna så som Ford Mustang och Chevrolet Camaro. Hästkraftstarka bilar med låg profil och förlängd motorhuv. Metalliclacken dök även upp för första gången på 1960-talet och användes flitigt i blått, turkost och grönt.

Glas Goggomobil TS 250, 1962

Goggomobil var en tysk mikrobil tillverkad av företaget Glas mellan 1955 och 1969. Goggomobilen blev i 1950-talets Västtyskland en populär småbil. Precis som Volkswagens "Bubbla", BMW Isetta, Messerschmitt och flera andra var Goggomobilen en tänkt folkbil. I takt med Västtysklands ekonomiska uppgång försvann dessa småbilar och Goggomobilen var inget undantag.

VW 1200, 1968

VW 1200, "Bubblan", tillverkades från 1945 fram till 1985 i Europa. Den tillverkades också i Mexiko från 1964 ända fram till 2003. Totalt gjordes det 21 429 490 bilar i hela världen.

Opel Kadett B Coupé 1966

“Rally-Kadetten” fanns bara i coupéutförande. Det var det svarta taket som gav bilen sitt karakteristiska utseende men kunder som inte tyckte om det kunde beställa bilen utan denna extrautrustning.

Chevrolet Impala, 1964 och 1965

Modellnamnet Impala introducerades 1958 och betecknade då en lyxigare variant av Chevrolet Bel Air. Namnet kommer från djuret Impala. I filmerna om Jönssonligan kör rollfiguren Vanheden runt i en Impala från 1964.

Edsel, 1962

Edsel var ett amerikanskt bilmärke uppkallat efter Edsel Ford (1893–1943), tillverkat av Ford Motor Company modellåren 1958–1960. Edsel floppade rejält som bilmärke. Själva ordet Edsel har blivit synonymt med "fiasko" för den amerikanska allmänheten, och marknadsföringskampanjen används ännu i dag som ett skolexempel på en totalt misslyckad sådan vid utbildning av reklamfolk.

Chevrolet Corvette Stingray, 1968

Den äldsta överlevande Corvetten har tillverkningsnummer E53F001003. Denna bil var den tredje som lämnade fabriken i Flint Michigan 1953 och var ursprungligen en av GM:s testbilar. Bilen såldes av auktionsfirman Barrett-Jackson för en miljon dollar den 21 januari 2006.

Saab 96 sport, 1962.

Saab Sport var en specialmodell av Saab 96 som lanserades 1962 som ersättning för Saab GT750.

Jaguar Mark 2 3.8 litre, 1962

När Bob Jane vann Australian Touring Car Championship 1962, körde han en 3.8 Litre Mark 2.

Chevrolet Impala, 1965

Ford Galaxie 500 XL, 1964

Ford använde namnet Galaxie för att anspela på den då pågående "rymdkapplöpningen" mellan USA och Sovjetunionen.

DeSoto Fireflite, 1960

Fireflite introducerades 1955 som DeSoto's flaggskepp. Den var bredare och längre än tidigare modeller och utrustad med en V8-motor. Bilen var mest känd för sina långa avsmalnande stjärtfenor som ofta kompletterades med en tvåfärgslack. Interiören erbjöd sittplatser för sex passagerare.

Volvo 164, 1968

Volvo 164 introducerades 1968 och var en lyxigare variant på 140-serien. Den utmärker sig genom en starkare 6-cylindrig motor (B30), annan front, längre hjulbas samt lyxigare inredning. Motorn fanns i såväl förgasar- som insprutningsutförande. Sista årsmodellen, 1975, såldes enbart i USA och Japan, eftersom den på övriga marknader hade ersatts av den nya 264-modellen.

Vackra bilar från 1970-talet och senare

Det tillverkades många vackra klassiska bilar även efter 1960 även om tiden för de riktigt stora bilarna var över. Oljekrisen på 1970-talet tvingade tillverkarna att anpassa konstruktionen till mindre och kompaktare bilar. Designen blev därmed också i allmänhet enklare och mer fyrkantig. De riktigt djärva och vackra konstruktionerna återfinns i stort sett bara bland sportbilarna.

Buick Regal, 1976

De amerikanska tillverkarna reagerade ganska sent på efterfrågan på mindre och bränslesnålare bilar och tappade därför marknadsandelar mot europeiska bilar. Buick Regal är ett försök att anpassa sig efter de nya kraven. Bilen användes också flitigt av den amerikanska polisen, och förekommer ofta i actionfilmer från samma tidsperiod.

Stort tack!

Tack alla bilentusiaster för att ni har räddat gamla bilar till eftervärlden så att vi andra kan njuta av dem.

Bilar var vackrare förr...

Även om mycket är bättre nu så var i alla fall bilarna vackrare förr. Nästan alla bilderna i den här boken är tagna på Arboga Meet, ett evenemang där man kan se allt från rishögar till riktiga pärlor. Alla med egen charm och vackert utseende.

Torbjörn Gustafsson, www.tbgfoto.se

